

การจัดการความรู้การจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Memorial Hall, Suranaree University of Technology Establishment
Knowledge Management

จันทร์เพ็ญ จัยจงรักษ์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

e-mail: chanpen@sut.ac.th

บทคัดย่อ

หอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2550 ในรูปแบบของการจัดนิทรรศการถาวรและนิทรรศการหมุนเวียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดแสดงประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และรวบรวมเอกสาร สิ่งของ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อตั้งและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งเป็นประจักษ์พยานสำคัญที่สะท้อนให้เห็นนวัตกรรมและพัฒนาการทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตลอดจนเป็นการสะท้อนบทบาทของมหาวิทยาลัยในการทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรระดับสูงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และบทบาทอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการความรู้สำหรับการจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้รวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดตั้งหอประวัติว่าต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญต่างๆ หลายประการ เช่น งบประมาณ การจัดพื้นที่ ระบบเทคโนโลยีที่ใช้ระบบบริหารจัดการข้อมูล ครุภัณฑ์และอุปกรณ์สำหรับการจัดแสดง บุคลากรผู้ปฏิบัติงานและองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือการสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์กร ซึ่งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่เล็งเห็นความสำคัญในการจัดตั้งหอประวัติ ทำให้การจัดตั้งประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ได้รวบรวมปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงาน และวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อจัดได้เป็นประโยชน์และแนวทางที่ดีสำหรับการปฏิบัติงานต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ ; หอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทนำ

โครงการจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา โดยมีการริเริ่มโครงการมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2543 และได้มีการชะลอโครงการเป็นการชั่วคราว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและการใช้งบประมาณการลงทุนที่ค่อนข้างสูง จนกระทั่งปีพ.ศ. 2550 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาได้มีการนำโครงการจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีกลับมาดำเนินการใหม่อีกครั้ง ในรูปแบบของการจัดนิทรรศการถาวรและนิทรรศการหมุนเวียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดแสดงประวัติมหาวิทยาลัย-

เทคโนโลยีสุรนารี และรวบรวมเอกสาร สิ่งของ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อตั้งและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งเป็นประจักษ์พยานสำคัญที่สะท้อนให้เห็นนวัตกรรมและพัฒนาการทางการศึกษาที่เกิดขึ้น ตลอดจนเป็นการสะท้อนบทบาทของมหาวิทยาลัยในการทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรระดับสูงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และบทบาทอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อสังคม

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

หอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เริ่มดำเนินการออกแบบเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2550 พร้อมกับโครงการการก่อสร้างอาคารบรรณสาร 2 โดยมีพื้นที่ 320 ตารางเมตร โดยตั้งอยู่บริเวณชั้น 2 ของอาคารบรรณสาร 2 ต่อมาเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2552 คณะกรรมการจัดทำข้อกำหนดและตกแต่งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เห็นว่าขณะนั้นอาคารบรรณสาร 2 อยู่ในระหว่างการดำเนินการก่อสร้างและหากมีการขยายพื้นที่หอประวัติในขณะนั้นจะดำเนินการได้สะดวก เพื่อรองรับสารสนเทศที่จะนำเสนอเพิ่มมากขึ้นในอนาคต คณะกรรมการฯ จึงมีมติให้ปรับขยายพื้นที่หอประวัติ 320 ตารางเมตร เป็นมีพื้นที่ 1,675 ตารางเมตร ซึ่งครอบคลุมบริเวณชั้น 2 ของอาคารบรรณสาร 2 ทั้งหมด โดยรายละเอียดการดำเนินงานหอประวัติ มีดังนี้

1. การจัดทำข้อกำหนดรายละเอียดของงาน (Terms of Reference: TOR)

การจัดทำข้อกำหนดรายละเอียดของงาน (Terms of Reference: TOR) นั้น จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อกำหนดรายละเอียดของงานและการออกแบบตกแต่งภายในหอประวัติ โดยมหาวิทยาลัยมีการคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อกำหนดและตกแต่งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน	เป็นที่ปรึกษา
2. อธิการบดี	เป็นประธาน
3. อาจารย์ ดร.วุฒิ ด่านกิตติกุล	เป็นกรรมการ
4. อาจารย์ ดร.นฤมล รักษาสุข	เป็นกรรมการ
5. หัวหน้าส่วนอาคารและสถานที่	เป็นกรรมการ
6. ผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา	เป็นกรรมการและเลขานุการ
7. รองผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
8. นางสาวจันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคณะกรรมการดังกล่าวทำหน้าที่จัดทำข้อกำหนดการออกแบบ ตกแต่งและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำเสนอข้อมูลภายในหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

2. การออกแบบและตกแต่งภายในหอประวัติ

การออกแบบและตกแต่งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทางคณะกรรมการจัดทำข้อกำหนดรายละเอียดของงานและการออกแบบตกแต่งภายในหอประวัติ เป็นผู้กำหนดกรอบแนวคิดในการ

ออกแบบและตกแต่งให้กับบริษัทผู้ก่อสร้าง โดยแนวคิดในการออกแบบหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี คือ ต้องมีความทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนำเสนอข้อมูล สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาที่นำเสนอได้ สะดวก ใช้สัญลักษณ์หรือโทนสีที่สื่อความหมายถึงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมีพื้นที่สำหรับให้นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไป ได้สืบค้นข้อมูลศึกษาค้นคว้าหรืออ่านหนังสือได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าหอประวัติและเป็นการเพิ่มพื้นที่นั่งอ่านและค้นคว้าภายในห้องสมุดด้วย

นอกจากนี้มีการจัดตั้งคณะทำงานจัดทำเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอภายในหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา	เป็น ประธานคณะทำงาน
2. อาจารย์ ดร.นฤมล รักษาสุข	เป็น คณะทำงาน
3. อาจารย์ ดร.วุฒิ ด่านกิตติกุล	เป็น คณะทำงาน
4. นายบัณฑิต ยางราชย์	เป็น คณะทำงาน
5. นางอุบล ชูรัตน์	เป็น คณะทำงาน
6. นายวันชัย น้อยมะโน	เป็น คณะทำงาน
7. รองผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา	เป็น คณะทำงานและเลขานุการ
8. นางสาวจันทร์เพ็ญ จุ้ยจงรักษ์	เป็น คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคณะทำงานดังกล่าวมีหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์และจัดทำเนื้อหาเพื่อการนำเสนอภายในหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จัดทำรูปแบบสื่อเพื่อการนำเสนอภายในหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พื้นที่หอประวัติ แบ่งการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนกิตติภูมิ (Chamber of Prestige) ประกอบด้วย
 - ประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
 - ผลงานดีเด่น รางวัลที่มหาวิทยาลัยได้รับในระดับชาติและนานาชาติ
 - นวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
 1. ความเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
 2. ความเป็นเมืองมหาวิทยาลัย
 3. รวมบริการประสานภารกิจ
 4. สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ
2. ส่วนจดหมายเหตุ (University Archives) ประกอบด้วย
 - นิทรรศการหมุนเวียนเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
 - วิดีทัศน์และภาพถ่าย เหตุการณ์ เรื่องราวที่สำคัญในอดีตที่ภาคภูมิใจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
 - จัดแสดงเอกสารจดหมายเหตุ และโสตทัศนจดหมายเหตุ

1. ร่าง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ฉบับลายมือเขียน ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน
2. พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
3. ภาพถ่ายประวัติศาสตร์
 - ของที่ระลึกที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจัดทำขึ้น
 - ของที่ระลึกที่หน่วยงานอื่นมอบให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
3. ส่วนกิตติการ (Chamber of Fame) ประกอบด้วย
 - ผู้ทำคุณประโยชน์ยิ่งแก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
 - ผู้ทำชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในระดับชาติและนานาชาติ

3. การก่อสร้าง

การดำเนินงานก่อสร้างและตกแต่งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีการแต่งตั้งคณะผู้ควบคุมงานการก่อสร้างหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยใช้งบประมาณการก่อสร้างและตกแต่งจำนวน 29,500,000 บาท ซึ่งงบประมาณในการก่อสร้างและตกแต่งนี้ได้รวมค่าครุภัณฑ์และระบบสื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ ไว้ด้วย การก่อสร้างหอประวัติได้ดำเนินการไปพร้อมกับการก่อสร้างอาคารบรรณสารหลังที่ 2 ทำให้มีข้อดีคือสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการใช้งานในส่วนต่างๆ ของอาคารบรรณสารได้ ข้อเสียคือเนื่องจากบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างอาคารบรรณสารหลังที่ 2 เป็นบริษัทแห่งเดียวกันกับรับเหมาก่อสร้างหอประวัติจึงทำให้คนงานต้องแบ่งไปทำงานสองแห่งทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน

นอกจากนี้บริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างได้มีการจ้างผู้ประกอบการรายย่อยหลายรายในการทำงานเพื่อให้งานเสร็จทันตามกำหนดสัญญาจ้าง จึงทำให้คุณภาพของงานบางเรื่องไม่ได้มาตรฐานและต้องมีการแก้ไขงานที่ไม่ได้คุณภาพดังกล่าวหลายครั้ง

ดังนั้นการเลือกบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างควรจะเหลือบริษัทที่มีชื่อเสียงและประสบการณ์ทางด้านการก่อสร้างมานาน เป็นที่ยอมรับในวงการก่อสร้าง และต้องคณะผู้ควบคุมงานการก่อสร้าง ตกแต่งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ต้องควบคุมงานการก่อสร้าง กำกับ ดูแลการก่อสร้าง การตกแต่งอย่างใกล้ชิด

4. ระบบเทคโนโลยี

ระบบเทคโนโลยีที่นำมาใช้หอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นระบบที่มีความทันสมัยสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาในการจัดแสดงได้ง่าย มีความสะดวกในการใช้งาน ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมในการชม แต่ข้อเสียคือมีราคาที่สูง

ซึ่งการเลือกระบบเทคโนโลยีที่จะใช้นำเสนอภายในหอประวัติขึ้นอยู่กับงบประมาณและแนวคิดในการนำเสนอข้อมูล

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บริษัทที่ดำเนินการก่อสร้างอาคารบรรณสารหลังที่ 2 ในขณะนั้น เป็นผู้ดำเนินการออกแบบให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายกับทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งถือว่าเป็นข้อดี แต่เนื่องด้วยบริษัทผู้ออกแบบยังขาดประสบการณ์ในการออกแบบหอประวัติ ทำให้เกิดปัญหาเสียงสะท้อนจากการใช้กระจกเป็นวัสดุกันห้องและตกแต่ง ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนและแก้ไขแบบหลายครั้ง และปัญหาจากการจ้างผู้ประกอบการรายย่อยหลายรายทำให้คุณภาพของงานบางเรื่องยังไม่ได้มาตรฐานต้องมีการปรับแก้ในงานหลายครั้ง ทำให้เสียเวลาในการก่อสร้าง

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ ในการออกแบบควรจะต้องจัดจ้างบริษัทที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบหอประวัติ ซึ่งอาจต้องใช้งบประมาณเพิ่มมากขึ้น แต่จะทำให้การก่อสร้างมีความรวดเร็วไม่ต้องเสียเวลาในการปรับแก้แบบ และควรเลือกบริษัทที่มีประสบการณ์โดยตรงในการก่อสร้างหอประวัติและมีชื่อเสียงที่ดีในการรับเหมาก่อสร้าง

สรุปผล

จากประสบการณ์ในการจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อสรุปว่าการจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยนั้น ต้องมีองค์ประกอบสำคัญหลายด้าน เช่น งบประมาณ สถานที่ ระบบเทคโนโลยี บุคลากร และองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญในการจัดตั้งหอประวัติ ซึ่งหากขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัยการจัดตั้งหอประวัติคงเป็นเรื่องยาก ดังนั้นหน่วยงานที่กำลังเริ่มดำเนินการจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยคงต้องผลักดันให้ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยเห็นความสำคัญในการจัดตั้งหอประวัติเป็นลำดับแรก หลังจากนั้นการดำเนินงานด้านอื่นๆ ก็จะประสบความสำเร็จต่อไป

รายการอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. (2543). โครงการจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (เอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. (2550). โครงการจัดตั้งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (เอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. (2552). รายงานการประชุมคณะกรรมการจัดทำข้อกำหนดการออกแบบและตกแต่งหอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (เอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. (2553). รายงานการประชุมคณะกรรมการผู้ควบคุมงานโครงการปรับขยายพื้นที่หอประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (เอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่).